

2019

MEMÒRIA ANUAL

cooperatives
agro-alimentàries
Illes Balears

ÍNDEX

01 Cooperatives agro-alimentàries, l'entitat representativa

Missió/ Visió/ Valors

Cooperatives i SATs associades a la Unió
de Cooperatives

Organigrama organitzatiu

02 Representació

03 Fets destacats de Cooperatives agro-alimentàries

04 Esdeveniments destacats de Cooperatives agro-alimentàries

05 Cooperatives agro-alimentàries, Àrea de Serveis

Serveis de l'entitat

01 Cooperatives agro-alimentàries, l'entitat representativa

MISSIÓ/VISIÓ/VALORS

MISSIÓ.- La Unió de Cooperatives Agràries de Balears, (**Cooperatives agro-alimentàries Illes Balears**) és l'organització representativa del **Moviment Cooperatiu Agrari a les Illes Balears**, representa i defensa els interessos econòmics i socials de les Cooperatives i Societats Agràries de Transformació davant qualsevol organisme públic o privat, **les assessora i presta serveis encaminats a la millora de la gestió de les cooperatives sòcies i també als seus socis.**

Cooperatives agro-alimentàries es va constituir com a Unió de Cooperatives per temps indefinit. Està subjecte a les disposicions de la Llei de Cooperatives de les Illes Balears Llei 1/2003 de 20 de març i als seus estatuts. Està domiciliada a Santa Maria 07320, al Polígon de Son Llaüt, parcel·la nº 37, 1er pis, despatx nº 2. També disposa d'una oficina a Menorca, situada al Polígon Industrial de Llinaritz, Vial A, parcel·la 6-7, 07740 de Es Mercadal.

VISIÓ.- Cooperatives Agroalimentàries serà reconeguda com el referent de màxim rigor en la defensa i impuls de les polítiques agràries de les Illes per a les cooperatives, els seus socis i les altres institucions vinculades al sector agrari.

VALORS.- Els valors que centren les actuacions de **Cooperatives agro-alimentàries** són la **unió, cooperació, la transparència, la professionalitat, el compromís, l'esforç, la proximitat i el futur.**

Cooperatives agro-alimentàries va evolucionant des dels seus inicis adaptant-se a les circumstàncies que envolten el sector en cada moment.

Si bé inicialment va néixer amb la vocació primordial de representació i formació al sector agrari, en aquests moments ja estem davant una organització amb un conjunt de serveis professionals encaminats a l'autosuficiència per donar un valor afegit a la seva missió.

COOPERATIVES I SAT's

Durant aquest exercici s'ha produït una sèrie d'altres baixes a l'entitat.

Actualment tenim associades a **29 entitats: 24 Cooperatives i 5 Societats Agràries de Transformació**. La facturació de l'any 2019 va ser de **79.381.061,06 euros** i el número de socis de les cooperatives va ser d'uns **7.262** aproximadament.

Cooperatives i SATs associades a Cooperatives agro-alimentàries (2019)

Mallorca

RAÓ SOCIAL

Nº DE SOCIS

<u>SCL Agrícola i Ramadera de Petra</u>	<u>14</u>
<u>SCL Agrícola de Llucmajor</u>	<u>21</u>
<u>SCL Agrícola de Porreres</u>	<u>193</u>
<u>SCL Agrícola de Sant Joan</u>	<u>177</u>
<u>SCL Agrícola Murense</u>	<u>48</u>
<u>Alpira SCL Agrària</u>	<u>66</u>
<u>Lleters de Mallorca SCL</u>	<u>8</u>

SCL Pagesa d'Inca	35
SCL Pagesa de Pollença	46
SCL Sant Bartomeu de Sóller	344
SCL Sant Salvador d'Artà	67
SCL Sa Malvasia de Banvalbufar	5
Vidauba S. Coop.	3
Coop. de Productors d'Aliments Ecològics	38
Coop. Agrícola d'Andratx	65
Illa Camp SAT	14
Fruita Bona SAT	23
Camp Mallorquí SCL (2on grau)	16
Agromallorca SAT	5
Son Bora SAT	3
Productors Mallorquins de Fruits Secs SAT	1.038

Menorca

SCL COINGA	111
Cooperativa del Camp de Menorca	525
SCL Sant Martí	120
SCL Sant Bartomeu	58

Eivissa

SCL Sant Antoni d'Eivissa	2.158
Agroeivissa S. Coop.	21
Societat Coop. Agrícola Santa Eulàlia	1.750
Cooperativa Ecofeixes	12

Formentera

Cooperativa del Camp de Formentera	294
------------------------------------	-----

ORGANIGRAMA

Cooperatives agroalimentàries Illes Balears, Unió de Cooperatives Agràries de Balears, està composta pels següents òrgans socials: *Assemblea General*, *Consell Rector*, *Interventors* i *Consells Sectorials*. Aquest any 2019 s'ha formalitzat la creació de la *Comissió de Joves Agro-cooperatius*, amb l'objectiu de donar visibilitat als joves de les cooperatives i fomentar el relleu generacional, i la *Comissió de Dones Sòcies de Cooperatives*, per visibilitat a les dones sòcies de les cooperatives i continuar treballant per la seva incorporació als consells rectors.

ASSEMBLEA GENERAL

L'Assemblea General és l'òrgan de govern i expressió de la voluntat social i està constituïda pels representants legals de les entitats associades i els membres dels Consells Rectors de les Cooperatives i SAT's de la **Unió de Cooperatives Agràries de Balears**.

L'any 2019 es va celebrar una única Assemblea General ordinària, que va tenir lloc dia 3 de maig a Sant Joan, poble on la seva Cooperativa aquest any va celebrar els seus 100 anys des de la seva constitució. En el transcurs de l'assemblea es varen aprovar els comptes anuals. L'assemblea i la Jornada foren inaugurades pel Batlle de Sant Joan Sr. Francesc Mestre, així com amb el President de la Cooperativa de Sant Joan i la Presidenta de Cooperatives Agroalimentàries, la Sra.

Jeronima Bonafé Ramis.

En el transcurs de la mateixa es va desenvolupar la Jornada **“Les Cooperatives com a eines per evitar l'abandonament de les explotacions”**, on la Directora de l'entitat va presentar les novetats que recull la Llei 4/2019 de Micro-cooperatives de les Illes Balears i les oportunitats que suposa per el sector agrari de les illes.

També es va dur a terme una **Taula Redona, “Les Cooperatives com a eines per evitar l'abandonament de les**

explotacions", moderada per Samuel Bosch Moll, **Vice-President de Cooperatives Agroalimentàries Illes Balears**, on es varen presentar casos de "**La Cooperativa de Benaguasil**: gestió en comú de terres", presentada per el Sr. Miquel Angel Martí. Director de la Cooperativa de Benaguasil; el cas de la "**La Cooperativa del Camp de Formentera**: recuperació de l'agricultura a l'illa de Formentera" que va presentar el Sr. Carlos Clapés, gerent de la Cooperativa del Camp de Formentera.

També vàrem conèixer gestió de terres i foment del cultiu de l'ametller que està fent la **Cooperativa Camp Mallorquí, SCL**, que va presentar Sr. Antoni Garcias Simón, President de la Cooperativa.

El representant de la **Comissió de Joves Agro-cooperatius**, Sr. Andreu Truyol, també va intervenir, defensant el paper dels joves dins les Cooperatives

A l'acte de cloenda de la jornada hi va participar el **Director de Fogaiba** Llorenç Mas, la **Directora General de Treball i Economia Social** Sra. Isabel Castro, la **Directora General d'Agricultura** del Govern, Sra. Ana Mª Garcias i la **Delegada del Gobierno en les Illes Balears** Sra. Rosario Sánchez, juntament amb la **Presidenta de Cooperatives Agro-alimentàries Illes Balears**, Sra. Jerònima Bonafé Ramis.

CONSELL RECTOR

El Consell Rector és l'òrgan de govern, gestió i representació de **Cooperatives agro-alimentàries**, així que estableix les directrius generals d'actuació amb subordinació a la política fixada per l'Assemblea General i amb subjecció a la Llei. Està integrat pels presidents o representants dels membres del Consell Rector de les cooperatives i entitats sòcies. Els seus mandats són simultanis i per quatre anys. Durant l'any 2019 s'ha reunit en 8 ocasions, una de elles a l'Illa de Menorca i un altra a l'illa d'Eivissa. Les dates han estat les següents:

14 gener 2019
25 febrer 2019
9 abril de 2019
30 maig de 2019

12 juliol de 2019
2 setembre 2019
21 octubre 2019
25 novembre 2019

Aquest any 2019, i amb l'objectiu d'apropar la nostra organització a les entitats sòcies i als seus socis, el Consell Rector s'ha reunit fora de la seva seu en 4 ocasions, visitant la Cooperativa Pagesa de Pollença, Mercadal, la Cooperativa AGROEIVISSA i la SAT Agromallorca.

Consell Rector de la Unió de Cooperatives Agroalimentàries

PRESIDENTA: Jerònima Bonafé Ramis

VICEPRESIDENT: Samuel Bosch Moll

SECRETARI: Jaime Orell Canals

TRESORER: José Mayans Marí

VOCALS :

Martí Solivellas Ferrer

Isabel Maria Vicens Gelabert.

Francesc Truyol Olives.

Bernat Ramis Coll

Santiago Lafuente Mir.

Joan Mora Adrover.

Antoni Garcias Simon

INTERVENTORS

L'òrgan d'intervenció és l'encarregat de fiscalitzar els comptes de l'entitat i, en tot cas, el tancament dels comptes anuals i altres documents que es presenten a l'Assemblea per a la seva aprovació. És un òrgan col·legiat i es renova cada quatre anys. Durant el més de setembre la Sra. Georgina Brunet va renunciar a càrrec per incompatibilitat per responsabilitat política.

Interventors de Cooperatives Agro-alimentàries

INTERVENTORS:

Maria Ribas Roig

Joan Fullana Gomila

CONSELLS SECTORIALS

Els Consells Sectorials són els òrgans de gestió i representació dels sectors d'activitat de les cooperatives agràries i ramaderes, establint les directrius generals d'actuació sectorial, amb subordinació a la política general fixada

pels Òrgans socials de **Cooperatives agro-alimentàries.**

Els Consells Sectorials es reuneixen periòdicament, en funció de les circumstàncies de cada sector i estan integrats pels representants designats

per les Cooperatives i SAT's per a cada sector.

Consell sectorial 2019	Estructura	Càrrecs	Cooperativa
Llet i Productes Lactis	Titular	Margarita Tudurí	SCL COINGA
	Suplent		
Fruites i Hortalisses	Titular	Isabel M ^a Vicens Gelabert	Agromallorca SAT.
	Suplent	José Mavans	Agroeivissa S. Coop.
Ecològic	Titular	Aldo Castellí	Camp Mallorquí SCL
	Suplent		
Fruits Secs	Titular	Aldo Castelli	Camp Mallorquí SCL
	Suplent	Alejandro Aristondo	Productors Mallorquins FS
Pinsos	Titular	Gaspar Mas	Camp Mallorquí SCL
	Suplent	Antònia Bosch	Coop. Camp de Menorca
Cereals i subministraments	Titular	Gaspar Mas	Camp Mallorquí SCL
	Suplent	Antonia Bosch	Coop del Camp de Menorca
Oví	Titular	Martí Solivellas	SCL Pagesa de Pollença
Patata	Titular	Joan Cantallops	Illacamp SAT
	Suplent		
Vi	Titular	Antoni Mora	Sa Malvasia de Banyalbufar
	Suplent	Miquel Binimelis	Vidauba, S. Coop. L.
Oli d'Oliva	Titular	Miquel Gual	Coop Sant Bartomeu Soller

RECURSOS HUMANS

A **Cooperatives agro-alimentàries** durant l'any 2019 s'ha produït la incorporació d'un treballador per donar suport als departaments de formació i administració. A 31 de desembre hi treballa un equip format per 5 persones al servei de les cooperatives i SAT's, realitzant tasques d'assessorament i serveis professionals.

Recursos humans 2019

Departament	Nom	Funció
Direcció i Tècnic	M. ^a Francisca Parets Amengual	Directora-Gerent
Econòmic financer	Maria Sansó Simón	Responsable del departament
Igualtat, Formació i Assegurances	Laura Sansó Simón	Responsable del departament
Administració	Jaume Vallés Oliver	Administratiu
Coordinació Menorca	Marga Truyol	Coordinadora oficina de Menorca

OFICINA MENORCA

A l'oficina de Menorca prestam servei pels socis cooperativistes, principalment del centre de l'illa, i donam suport a les actuacions tècniques, les assegurances agràries i generals, i la formació desenvolupada des de **Cooperatives agro-alimentàries**. També coordinam les tasques del departament de ramaderia del Consell Insular.

REPRESENTACIÓ DE COOPERATIVES AGRO-ALIMENTÀRIES DINS LA CONFEDERACIÓ DE COOPERATIVES AGRO-ALIMENTÀRIES ESPANYA.

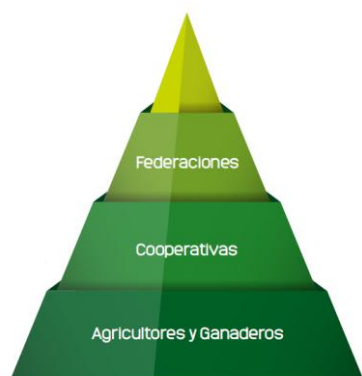
Cooperatives agro-alimentàries illes Balears està integrada dins "**Cooperativas agro-alimentarias de España (CAE)**" des de la seva constitució

a l'any 1.989, organització fruit d'un procés d'integració de dues organitzacions de cooperatives: la AECA i la UCAE, a la qual la nostra organització

pertanyia des de la seva constitució l'any 1988.

La nostra organització forma part d'una estructura organitzativa que atén a les necessitats de tot el col·lectiu cooperatiu, començant per els pagesos i ramaders, que son la nostra raó de ser,

“Cooperativas agro-alimentarias de España es l'organització representativa del cooperativisme agroalimentari espanyol a l'estat i a les institucions europees. La formen les distintes federacions i unions de cooperatives d'arreu de l'estat, una per cada comunitat autònoma. Aquest engranatge permet aconseguir una major eficiència a nivell representatiu, amb l'objectiu de aconseguir les millors condicions possible per a que les Cooperatives puguin desenvolupar la seva activitat empresarial, convençuts de que aquesta es la millor formula per millorar la renda dels agricultors i ramaders i millorar la seva qualitat de vida.

Asamblea general Cooperativas agro-alimentàries de España.

Cooperativas agro-alimentàries de España va celebrar la seva assemblea General Ordinària el dia 26 de Juny de 2019 en el Saló d'actes de la Escuela Técnica Superior de Ingeniería Agronómica, Alimentaria y de Biosistemas (ETSIAAB) de la UPM.

Varen participar a la mateixa la presidenta de l'entitat, i els membres del Consell Rector Sr. Jaume Orell, secretari, i el vocal Sr. Francesc Truyol, així com la Directora Sra M. Francisca Parets Amengual.

continuant per les Cooperatives i SAT's, empreses que formen part de Cooperatives Agroalimentàries Illes Balears.

Cooperativas Agro-alimentarias España es troba representada al **COGECA (Comitè General de la Cooperació Agrària), organització europea de les Cooperatives Europees**, fet que li permet participar activament dins les institucions de la UE, com son el Comitè Consultiu i Grups permanents que té establerts la Comissió pel desenvolupament de la funció consultiva amb els agents socioeconòmics relacionats amb la Política Agrària Comunitària i altres àmbits d'aplicació de la normativa que afecta al sector.

Presidència i Consell Rector de Cooperativas.

Durant l'any 2019, la presidenta de Cooperatives agro-alimentàries Illes Balears, la **Sra. Jerònima Bonafé Ramis**, ha continuat exercint les seves funcions com a **Secretaria** del Consell Rector de l'entitat **Cooperativas agro-alimentarias España (CAE)**.

El **Consell Rector "Cooperativas agro-alimentarias de España"** es reuneix una vegada al mes, normalment a la seu de Madrid.

Aquest any i per primera vegada, s'ha reunit a Mallorca en el mes de maig, amb motiu de la celebració de la jornada a la Cooperativa Sant Bartomeu de Sóller, on després es va poder dur a terme una reunió amb el Ministre d'Agricultura el Sr. Lluís Planas, al a que també hi varen assistir membres del Consell Rector de Cooperatives Agro-alimentàries Illes Balears i la Directora de l'entitat.

També aquest any 2019, i coincidint amb les eleccions al Presidium de la COGECA, es va reunir a Brussel·les en el mes de novembre. Durant el transcurs de la reunió el representant de Cooperativas Agroalimentarias de España, **el Sr. Ramón Armengol**, va ser elegit **President de la COGECA**.

Consejo de Gerentes de Cooperativas Agroalimentàries.

Dins els òrgans que formen part de Cooperativas Agroalimentarias España es troba el Consejo de Gerentes, format per els Directors Gerents de les distintes Federacions de Cooperatives que es troben arreu del territori nacional.

La Directora, Sra. M. Francisca Parets forma part del **“Consejo de Gerentes de Cooperativas Agroalimentarias**

España”.

El Consell es reuneix una vegada cada mes, i aquest anys s’ha reunit a Saragossa. La resta de reunions s’han desenvolupat a la seu de Cooperativas, al carrer Agustín de Bethencourt, a Madrid on la Directora hi ha participat presencialment o mitjançant videoconferència.

Consejo Intersectorial de Cooperativas Agroalimentarias de España.

El Consejo Intersectorial està integrat per els membres del Consell Rector, el Directors de les federacions i els Presidents Sectorials. La seva funció es debatre i analitzar el conjunt de polítiques sectorials. Donada la publicació del reglaments comunitaris que afectaran a la nova política agrària comuna del nou període, Cooperativas Agroalimentarias de España ha anat reunint el seu Consell InterSectorial, amb l’objectiu de debatir i consensuar el document d’al·legacions als Nous Reglaments de la Comissió i del Consell de la PAC 2021-2027, defensant el projecte comunitari i la integració política com a mitja per a millorar la sostenibilitat del sistema econòmic i del sector agrari en particular, són els objectius que s’han plantejats.

També la defensa de les polítiques adreçades als sectors ramaders i a l’establiment de polítiques específiques i diferenciadores per els territoris insulars han estat un dels objectius

prioritaris de la nostra organització.

Cooperativas Agroalimentàries de España està elaborant el “Plan Estratégico del cooperativismo agroalimentario español (PECOOP)” per als propers anys, que marcarà la fulla de ruta a seguir, tant per el sector como per a totes les institucions públiques i privades relacionades amb el cooperativisme, per aconseguir un nou model de cooperativisme agroalimentari més competitiu, i definir els grans eixos d’actuació necessaris per aconseguir-ho. Al llarg d’aquest any 2019 hem participat en les meses de treball per definir el pla estratègic.

AMCAE

AMCAE es la “**Asociación de Mujeres de Cooperativas Agroalimentarias de España**”, creada amb l’objectiu de donar visibilitat a les dones del sector agroalimentari cooperatiu, així com incrementar la participació de les dones dins els òrgans de Direcció de les Cooperatives, amb el convenciment que

“més dones millors Cooperatives”. La Presidenta de Cooperatives Agroalimentàries Illes Balears, Sra. Jerònima Bonafé Ramis, ostenta la Presidencia d’aquesta associació, liderant i participant en tot el actes i esdeveniments que es duen a terme per tot el territori nacional.

- Reunió del Consell Rector de AMCAE. (Astúries, 25/04/19)

- “Jornada de la Mujer Cooperativista” (Astúries, 26/04/19)

- “Mujeres en Cooperativas: Garantía de Sostenibilidad Territorial y Avance en el Medio Rural” (Càceres, 15/10/19)

- “Mujeres en la Europa Rural” (Brussel·les, 3 i 4 de desembre de 2019)
La Eurodiputada del Grup Parlamentari Ciutadans, que en el Parlament Europeu s'integra en el grup *Renew Europe*, Sra. Soraya Rodríguez convida a 30 dones sòcies de AMCAE a participar a una jornada al parlament europeu per tractar temes relacionats amb el paper de la Dona dins l'entorn rural en el futur de la Unió Europea.

També varem poder visitar la seu del COPA-COGECA (organització representativa dels agricultors i ramaders i les seves cooperatives a Europa)

02 Representació

cooperatives
agro-alimentàries
Illes Balears

REPRESENTACIÓ I DEFENSA

ACTIVITAT INSTITUCIONAL

Cooperatives agro-alimentàries ha mantingut la seva tasca de representació i defensa dels interessos del cooperativisme davant els diferents Organismes, Institucions autonòmiques i davant altres interlocutors socials.

L'entitat ha dut a terme una tasca permanent de representació dels interessos cooperatius amb els alts representants del Govern, començant per la pròpia **Presidenta**, i continuant amb les distintes **Conselleries** del Govern.

En tots els fòrums en els que ha participat, defensant un model cooperatiu agroalimentari de futur, basat en la seva orientació al mercat, de major dimensió i capacitat competitiva, recolzat en els valors de la unió i de l'associació; del compromís de les cooperatives amb els seus socis, les seves rentes, el seu entorn, el seu territori i la seva producció, així com del

compromís dels socis amb els objectius, estratègies i actuacions d'unes cooperatives que han d'estar caracteritzades per una gestió professional, eficaç, transparent i amb un elevat contingut social i ètic.

Cooperatives agro-alimentàries defensa empreses cooperatives que projecten una imatge d'estructures empresarials viables, rendibles, ben gestionades, capacitades per adaptar-se als canvis i reptes dels mercats; compromeses amb el medi rural; co-responsables en el sosteniment rural i en la defensa medi ambiental; referents davant els demés agents i especialment davant l'Administració; capaces d'oferir al mercat productes de qualitat, sans i segurs, en condicions competitives, per la qual cosa són suports imprescindibles per a la viabilitat dels més importants sectors agroalimentaris.

Aquest any **2019** es varen dur a terme eleccions autonòmiques, i els seus resultats va culminar amb la formació del nou Govern i **els Acords de Governabilitat de Bellver**. Cooperatives va participar a la presa de possessió de la Presidenta i va presentar un recull de propostes i al·legacions que posaven de manifest la nostra preocupació amb l'orientació de les polítiques que s'hi definien.

DOCUMENT DE PROPOSTES AL NOU GOVERN EN EL MARC DELS ACORDS DE GOVERNABILITAT: Agricultura: sector realment estratègic?

Amb motiu de la signatura dels **Acords de Governabilitat** abans de la formació del nou govern, Cooperatives va elaborar un document de propostes i al·legacions que posaven de manifest la nostra preocupació amb l'orientació de les polítiques que s'hi definien, recalcant el següent: **es l'agricultura realment un sector estratègic per aquest govern?**

Des de Cooperatives volem posar de manifest que aquest reconeixement de sector estratègic s'ha de materialitzar amb la disposició de recursos humans i econòmics i de suficient representació de les seves organitzacions del sector al fòrums de debat i consulta, que li permetin dur a terme una activitat viable econòmicament i sostenible mediambientalment.

Segons l'exposició de motius de la Llei 3/2019 agrària de les Illes Balears, l'activitat agrària és estratègica per a la societat i l'economia de les Illes Balears des de les perspectives social, ambiental i econòmica.

El manteniment dels sistemes agraris és imprescindible a les Illes Balears per a la seguretat alimentària de la població resident i per a la contribució a la conservació del territori, el paisatge, el medi i la biodiversitat rurals. Tot això repercuteix positivament sobre la

majoria de les altres activitats econòmiques i sobre el benestar social.

La concepció d'una Conselleria d'Agricultura que només es limita a realitzar les funcions de control i inspecció, així com la vigilància de la sanitat animal i vegetal, deixant de banda l'assessorament i acompanyament al agricultor, la innovació i la investigació, i les infraestructures agràries necessàries per a la producció, sumat al retard en la gestió de les ajudes, no entreveu la rellevància estratègica que es pretén a la Llei.

El model d'empresa cooperativa en el sector agroalimentari, és l'únic que pot aportar sostenibilitat i solidesa a les nostres explotacions en un mercat competitiu i que haurà d'afrontar el repte mediambiental i climàtic, ja que són reptes que només es poden afrontar des d'una òptica col·lectiva i cooperativa per a mantenir la rendibilitat, adaptar-se a les noves obligacions mediambientals i generar els canvis socials necessaris en les zones rurals que impulsin el seu creixement econòmic i evitin el despoblament, especialment a través d'una major incorporació de la dona en el sector i l'impuls del rejuveniment dels productors agrícoles i ramaders.

Des de Cooperatives Agro-alimentàries

Illes Balears volem participar amb la responsabilitat de l'aplicació de polítiques agràries en general i a aquelles que afectin a l'economia social de la nostra comunitat autònoma, i amb aquest sentit, i com a premissa, creïem que és fonamental insistir i recordar que l'article art. 129.2 de la Constitució diu que:

“Los poderes públicos promoverán eficazmente las diversas formas de participación en la empresa y fomentarán, mediante una legislación adecuada, las sociedades cooperativas. También establecerán los medios que faciliten el acceso de los trabajadores a la propiedad de los medios de producción”.

Hem d'alertar sobre el fet de que les societats cooperatives son les úniques societats de naturalesa mercantil que son expressament mencionades per la nostra Constitució, i ho fan, precisament, per encomanar la seva promoció.

Amb aquest sentit, també remarcar que l'article 144 i 145 de la Llei 1/2003 de Cooperatives de les Illes Balears estableix el següent:

Art. 144 .- La comunitat autònoma de les Illes Balears en aplicació de l'article 129.2 de la Constitució Espanyola, ha d'assumir com a matèria d'interès públic

la promoció, estímul i desenvolupament de les societats cooperatives i de les seves estructures d'integració econòmica i representativa, amb absolut respecte a la seva llibertat i autonomia.

A aquests efectes, els poder públics de les Illes Balears han de protegir, estimular i incentivar l'activitat que desenvolupin les societats cooperatives mitjançant l'adopció de mesures que afavoreixin la inversió empresarial, la creació d'ocupació, l'elevació del nivell de formació socio-professional i preparació tècnica dels socis, i l'associacionisme cooperatiu.

Art. 145.- punt 11.- L'administració ha de garantir la participació i la representació del sector cooperatiu en tots els òrgans i meses de diàleg social i econòmic.

També la Llei 3/2019 Agrària de les Illes Balears al seu Títol X estableix la obligatorietat de l'administració en la promocionar les Cooperatives, així com impulsar-les i donar-les-hi suport com a canal de participació dels productors en els processos de producció, transformació i comercialització dels seus productes amb l'objectiu d'incrementar el nivell de renda en el medi rural.

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT, AGRICULTURA I PESCA

La tasca de representació i defensa dels interessos del cooperativisme i dels seus socis, agricultors i ramaders de les illes, s'ha dut a terme mitjançant multitud de reunions i altres gestions davant alts càrrecs i directius d'institucions i organitzacions representatives dels agents socio- econòmics.

La major part d'aquesta activitat ha sigut amb els representants de la Conselleria de Medi Ambient,

Agricultura i Pesca durant la primera part de l'any 2019, i després de les eleccions generals i amb la formació del nou govern, amb la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

En les ocasions en les que ens hem reunit s'han analitzat els temes de l'actualitat del sector i s'han plantejat les propostes de les cooperatives, en referència als distints temes d'actualitat com amb la nova política agrària

comunitària (PAC).

Lobby del sector cooperatiu s'ha fet davant l'administració fent al·legacions a tots els document normativa i propostes d'actuacions en benefici del sector. Això ha implicat una activitat intensa sectorialment parlant.

Especial menció tenen les actuacions referides al seguiment, aportacions i al·legacions a la llei agrària, participant a tots els debats públics, a la vegada que defensant les nostres al·legacions davant els partits polítics amb representació parlamentària.

Finalment la llei es va aprovar al parlament de les Illes Balears el mes de gener de l'any 2019, si bé el redactat final no coincidia amb les nostres propostes i suggeriments fets durant tot el procés. Volem destacar la intensa tasca de treball tècnic que tant la Conselleria com les pròpies organitzacions agràries i Cooperatives Agroalimentàries Illes Balears varem realitzar amb les comissions tècniques constituïdes.

Destacar els fruits del treball realitzat per Cooperatives en les distintes reunions amb l'equip de la Conselleria de medi ambient i la Direcció General de Treball i Economia Social, amb l'objectiu de que l'administració publicàs ajuts per donar suport al Pla de Millora de la competitivitat del sector cooperatiu a través de les ajudes a la inter cooperació, fusió i consolidació de Cooperatives de segon grau i grups cooperatius i defensar els interessos de les cooperatives.

Aquesta resolució es va publicar dins

Hem de destacar la tasca que com a

Cooperatives Agroalimentàries, representada per el seu Secretari Sr. Jaume Orell i la Directora, Sr. Parets, varen assistir a l'aprovació de la llei a la sessió parlamentària convocada al respecte.

l'any 2018, però totes les sol·licituds varen ser presentades dins l'any 2019. Cooperatives Agroalimentàries ha realitzat les tramitacions documentals de 13 entitats que es varen beneficiar de l'ajuda.

Durant el mes de gener de 2019 es va convocar el darrer i últim consell agrari inter insular de la legislatura, i que va resultar ser el darrer del Conseller Vidal i el seu equip, on Cooperatives Agroalimentàries Illes Balears i els representants de les Cooperatives de Mallorca i de Menorca hi vàrem participar.

En aquest sentit destacar la presència de la Directora de l'ATIB, en representació de la conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques, Sra. M. Antonia Trujol. Cooperatives Agroalimentàries va tenir ocasió de presentar-li les seves al·legacions presentades a la Conselleria d'Hisenda en temps i forma, així com manifestar-li la nostra preocupació en quan a la manca d'incidència que pugui tenir el REIB per el sector agrari.

El REB compta amb quatre eixos primordials; les mesures que afecten el transport, tant de persones com de mercaderies; les propostes relacionades amb el sector energètic; l'exigència d'un règim fiscal que compensi el cost d'insularitat que pateixen les empreses i els ciutadans de les nostres illes i l'aplicació d'un factor d'insularitat necessari per posicionar el nostre territori a la mitjana de les inversions

També destacar les actuacions referides al seguiment, aportacions i al·legacions al Pla de Desenvolupament Rural 2015 – 2020, participant al Comitè de seguiment del PDR convocat a Formentera, al·legant i recollint la Modificació del Pla de desenvolupament rural 2015-2020, per a la inclusió de les

estatals.

També va ser una ocasió per a que en el marc de la presentació de les propostes de la nova PAC, Cooperatives defensà les al·legacions que la seva organització ha elaborat, destacant que la insularitat com a tal es va recollir en el document de propostes de Cooperativas Agroalimentarias de España i va ser presentat al Ministeri d'Agricultura. També es va incidir en la importància de saber el recorregut que tindrà la Proposició no de Llei que es va aprovar al Congrés de Diputats sobre l'establiment d'un nou marc pressupostari i Règim Especial d'Agricultura i Pesca per a la nova PAC a Balears, proposta que va presentar el partit polític Unidas Podemos;

cooperatives com a beneficiaris de les mesures de Cooperació, i establint prioritzacions com els criteris de selecció, a la vegada que proposar al Comitè l'increment de la dotació econòmica de les línies d'ajudes per a les Cooperatives procedent del finançament de l'impost de turisme sostenible.

PROPUESTA DE MODIFICACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO RURAL 2014-2020 DE LAS ILLES BALEARS.

Modificación 5.
AÑO 2019

La definició de la nova PAC, així com dels seus pressupost, i de la normativa que la regularà ha estat un tema d'estudi i participació a jornades. Destacar la jornada de treball "Insularitat en la nova PAC: Inversions en el sector agrari i recolzament a d'incorporació joves a les illes Balears, on Cooperatives i la Comissió de Joves Agro-Cooperatius hi van participar molt activament.

El mes de setembre de 2019, i atesos el canvi de responsables polítics a la Conselleria d'Agricultura, el Consell Rector de Cooperatives Agroalimentàries de les Illes Balears es va reunir a la seu de "Sa Granja" amb l'objectiu de presentar la nostra entitat,

Destacar també la nostra participació a les meses Sectorials de la Xylella i aportació de propostes per a pal·liar els efectes del bacteri al sector agroalimentari de les illes.

adjuntant el "Document de propostes al nou Govern en el marc dels Acords de Governabilitat de Cooperatives Agroalimentàries Illes Balears" i fer un repàs dels temes d'actualitat i urgència que havien d'afrontar les persones nomenades per assumir els càrrecs de la

conselleria.

Des de Cooperatives Agroalimentarias Illes Balears també hem fet defensa de la situació de les explotacions dels nostres socis amb motiu dels efectes provocats per les incidències climàtiques, en concret per els períodes de sequera produïts durant l'any 2019.

Per aquest motiu vàrem sol·licitar a la Conselleria d'Agricultura i a la Delegación de Gobierno la reducció dels mòduls per a la renda de l'any 2018, proposta que vàrem estendre als sectors de cereals gra, lleguminoses gra, olivar, vinya, ametller i garrofer, cítrics, la ramaderia de boví de llet i carn, oví de llet i carn, caprí de llet i carn, el porcí extensiu, els farratges i l'horticultura i patates.

Cooperatives també ha participat als distints processos electorals per dur a terme les eleccions al Consell Regulador de la Producció Integrada.

En el cas de la IGP Ametlla de Mallorca, la Directora de Cooperatives ha participat dins les meses electorals, coordinant entre els inscrits al Consell Regulador la presentació de candidatures. El novembre de 2019 es va formar el primer Consell Regulador

de la IGP Ametlla de Mallorca.

La nostra entitat, entre d'altres, ha presentat:

Escrit proposta distribució ajuts acoblades sector fruits secs.

Escrit conseller posició cooperatives per a definir els sectors i quanties de cara als futurs pagaments associats.

Escrips de demanda de convocatòria de la Comissió territorial d'assegurances agràries.

Escrips relacionats amb les mesures de suport a les explotacions afectades per la Xylella.

Demanda de més finançament per a les assegurances agràries.

Al·legacions a la declaració de les noves ZEPA's.

Participació a les Reunions per avaluar el Pla de Contenció de la Xylella i mesures a dur a terme.

Modificació del Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears. Derogació del Decret 33/ 2015.

Al·legacions a la línia d'ajuts de cadenes curtes.

Al·legacions a la línia d'ajuts productes agrícoles de qualitat.

Al·legacions al "Proyecto de RD XXX/2019, DE X DE XXXX, por el que se modifican los RRDD 1075/2014, 1076/2014, 1077/2014 Y 1078/2014, dictados para la aplicación en España de la PAC" que afecta al sector de la fruita seca.

Al·legacions a la línia de replantació d'arbres.

Al·legacions a la línia d'ajuts ITS, en concret a la Resolució del president del Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (FOGAIBA) per la qual es convoquen, per a l'any 2019, subvencions per a inversions en la prevenció dels danys causats als boscos per incendis forestals, desastres naturals i catàstrofes.

CONSELLERIA DE TREBALL, COMERÇ I INDÚSTRIA.

Amb la Direcció General de Treball i Economia Social hem continuat treballant per dur a terme les actuacions aprovades en el Pla director de l'economia social. La definició i posada en marxa de les polítiques de suport al sector, incidint amb d'importància que tenen les cooperatives dins el sector agroalimentari.

Dintre de les actuacions de l'any 2019 destaca la participació com a ponent de la Directora de Cooperatives al Programa Universitari en " Creació i Gestió de Cooperatives i altres empreses de l'Economia Social, programa d'expert universitari organitzat per la UIB.

A destacar les tasques realitzades per aconseguir els següent objectius:

1. Foment de la creació d'empreses d'economia social, així com la cooperació entre elles, per situar els índexs d'ocupats en empreses d'economia social de les Illes Balears a la mitjana existent a escala estatal.

2. Foment de la formació, de l'ocupabilitat i de la inversió en capital humà de les empreses d'economia social i en sectors susceptibles de formar-hi part directament o

indirectament (col·lectius d'aturats, persones en procés de canvi de treball, futurs gestors i assessors, etc.).

3. Dotació i desenvolupament de les capacitats financeres estables de les empreses d'economia social, amb recursos propis o aliens i en qualsevol de les modalitats de finançament.

També destacar la participació com a membres del Comitè Econòmic i Social, la Presidenta de Cooperatives Agroalimentàries Illes Balears, ostenta el càrrec de Vocal del Grup 2.

Destacar l'Aprovació en seu parlamentaria durant el mes de gener de 2019 de la Llei de Microcooperatives, on la nostra organització ha participat molt activament en l'elaboració de l'Avantprojecte de Llei de Microcooperatives, recollint a la Disposició addicional primera: la Modificació de la Llei 1/2003, de 20 de març, de Cooperatives de les Illes Balears: recollint la possibilitat de que les cooperatives agràries, entre el seu objecte social puguin desenvolupar, a més de les activitats pròpies d'aquestes, entre d'altres, la prestació de serveis

per part de la cooperativa i amb el seu propi personal que consisteixi en la realització de tasques agràries u altres anàlogues en les mencionades explotacions i a favor dels socis de la mateixa.

Participació en el Consell del Cooperativisme

Dia 9 de maig la Presidenta va participar al Consell de l'Economia Social i del Cooperativisme, on es va donar compte del seguiment del Pla Director de l'economia social de les illes Balears 2017-2020, així com les convocatòries d'ajuts per l'any 2019.

Presentació al nou equip

Amb motiu de la presa de possessió del nou conseller de Mòdel Econòmic, Turisme i Treball, el Sr. Iago Negueruela i els seu equip, la Presidenta de Cooperatives Agroalimentàries, juntament amb els vocals Isabel Vicens i Bernat Ramis i la Directora varen visitar al nou Conseller i els seu equip. De la reunió es va destacar el compromís per continuar amb al Pla Director de l'Economia Social. La representació més amplia del sector agrari dins la Comissió de Turisme sostenible va se la reivindicació que se li va traslladar al Conseller, així com la necessitar d'afrontar des de l'administració de treball la problemàtica de treballadors

del sector agrari.

CONSELLERIA DE SALUT I CONSUM.

Cooperatives Agro-alimentaries Illes Balears ha mantingut la seva posició en front a la defensa de les estacions de Serveis de carburant desateses.

Per aquest motiu es va personar com a afectada al Contenciós administratiu interposat per Govern de les Illes Balears en referència a la Sentència de la Sala del Contenciós administratiu del tribunal superior de justícia de les Illes Balears de 31 de gener de 2017, on declarava nul l'article 7 del Decret Balear de 31/2015 on s'exigia la presència d'un empleat a totes les estacions de Serveis de les Illes Balears.

Dins aquest any 2019 va sortir la sentència, on el Tribunal Suprem ens donava la raó. Estem a hores d'ara esperant la publicació del decret.

L'Executiu balear apel·lava a la normativa autonòmica sobre els drets del consumidors per a imposar la condició de que aquestes estacions disposessin de la presencia permanent.

CONSELLERIA DE TURISME.

La Presidenta de Cooperatives, Jerònima Bonafé, en representació del Consell Agrari Interinsular, ha participat a les reunions convocades per la Conselleria de Turisme en el marc de la Comissió de l'Impost de Turisme Sostenible. Destacar la necessitat que els recursos disponibles es destinin a projectes amb repercussió en el sector agroalimentari, ja que es el que ocupa i manté realment el territori a les nostres illes.

També ha participat a la Comissió de l'impot de turisme sostenible, on es varen informar de una recaptació de 121 milions d'euros, i de les actuacions i terminis de presentació de projectes per a l'any 2019.

Atesa la nova composició i organigrama

d'un treballador. El TSJB ja va anular aquest article del Govern Balear, perquè va entendre que es varen invadir competències del Estat, i el Tribunal Suprem va ratificar en aquest sentit, responnent negativament a la qüestió suscitada per el Govern Balear.

Aquest model, que a Europa ha estat defensat per la Comissió Europea i a España por la CNMC i la Secretaría del Consejo de Unidad de Mercado, te una important implantació a països como Dinamarca, Finlàndia i Suècia, on supera el 50% del total del mercat.

A un mercat com les Illes Balears, on garantir el subministrament del Gas-oil agrícola es fonamental, les cooperatives juguen un paper molt important en la defensa del interessos del seus socis al subministrament i a un preus justos.

del Govern, s'han fetes gestions referents a la representació del sector agrari dins la Comissió d'Impost de turisme sostenible.

Atès que el Decret 35/2016 de 23 de juny pel qual es desplega la Llei sobre l'impot de estades turístiques i de mesures d'impuls de turisme sostenible s'ha de modificar, ja que al seu Article 36 estableix la Composició de la Comissió d'Impuls del Turisme Sostenible, i que la Conselleria d'Agricultura es trobava representada pel conseller de Medi Ambient, Agricultura i Pesca, es va sol·licitar:

- 1.- Que a la futura composició de la Comissió d'Impuls del Turisme Sostenible s'inclogui un representant de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

- 2.- Que una persona de Cooperatives Agroalimentàries formi part de les cinc

persones en representació de les entitats que tinguin com a finalitats principals la defensa i la promoció del medi ambient o qualsevol altra de les finalitats a què es refereix l'article 19.3 de la Llei 2/2016 que estableix l'apartat o) de l'article 36.

VICEPRESIDÈNCIA I CONSELLERIA DE TRANSICIÓ ENERGÈTICA I SECTORS PRODUCTIUS.

Cooperatives agroalimentàries destaca el fet que el sector agrari durant els darreres anys ha fet un veritable esforç per dur a terme polítiques de lluita de canvi climàtic, inclús ha dut a terme mesures que anaven més enllà dels compromisos.

Les emissions en agricultura representem el 10,3 % del total de la UE, i des de l'any 1990 l'agricultura ha reduït les seves emissions de forma gradual amb més del 22 % des de l'any 1990. Aquestes dades demostren que l'agricultura està fent els seus deures i contribuint a l'aplicació de l'Acord de Paris molt més que altres sectors com per exemple el transport, que en el cas de Balears es el primer sector emissor de CO2 i també dins la UE.

A més, l' agricultura, como a sector que gestiona la major part del territori de les Illes te un paper estratègic a les estratègies de mitigació del canvi climàtic.

L'efecte del canvi climàtic tindrà i té un impacte biofísic, és a dir, sobre els cultius, les pastures i la ramaderia, canvis en el recursos edafològics i hídrics, plagues i malalties, a més de les conseqüències que la climatologia

tengui sobre els cultius.

Però també un impacte econòmic i social, ja que la disminució de rendiments i la producció està suposant una disminució del marge net de les explotacions, amb la conseqüència de l'abandonament de les explotacions i els efectes negatius que te per el paisatge i el medi ambient.

Les mesures proposades en matèria d'energia han anat adreçades a reduir la vulnerabilitat i les emissions de GEH del sistema energètic de les Illes, tenint en compte especialment:

- a) L'impuls a les polítiques d'estalvi i d'eficiència energètica.
- b) La promoció de les energies renovables a les Illes.

Aquesta promoció implica facilitar a nivell urbanístic les instal·lacions de energies renovables a les explotacions agrícoles, i per tant la derogació del Decret 33 / 2015, de 15 de maig, ja que aquesta normativa recull els Mapes d'aptitud del territori per instal·lacions d'energia fotovoltaica, i aquestes limitacions afecten la major part del

territori de les illes.

Totes aquestes qüestions i altres referides a polítiques de transició energètica son les que s'han anat reivindicant a nivell polític amb el Vicepresident del Govern, el Sr. Juan Pedro Yllanes.

CONSELLERIA MEDI AMBIENT.

La incorporació en la planificació del reg agrícola dels impactes observats i projectats del canvi climàtic s'han d'afrontar de manera decidida. Amb especial atenció al risc d'una insuficient garantia en la disponibilitat d'aigua per a reg, d'acord amb el previst a la planificació hidrològica. Per aquest motiu considerem prioritari el foment de les mesures adreçades a la intensificació de les modernitzacions de regadius amb aigües regenerades que comportin un millor i més racional aprofitament de l'aigua regenerada i mesures que facin que aquesta aigua sigui apta per a regadius amb la màxima eficiència energètica i posar-la a disposició de les explotacions.

També l'impuls al reg de suport per als cultius tradicionals de secà amb l'objectiu d'assegurar la seva pervivència i productivitat, ja sigui amb aigües subterrànies o regenerades.

Fer realitat l'accés dels sector agrari a les aigües regenerades i agilitzar els terminis per posar a disposició del sector les autoritzacions de pous. La Llei agrària a l'article 34 i 35, defineix el caràcter estratègic del sector agrari i la vinculació de la planificació hidrològica, així com el foment de la reutilització

d'aigües regenerades, i que siguin amb la qualitat suficient per a fins agraris és fonamental. La mitigació del efectes del canvi climàtic s'ha d'afrontar de manera decidida per mor del risc que suposa pels cultius tradicionals de secà (ametller, vinya, olivera, etc..) una insuficient garantia en la disponibilitat d'aigua per a reg, ja sigui amb aigües subterrànies o regenerades. L'impuls al reg de suport per als cultius tradicionals de secà que tenim a les nostres illes es fonamental per d'assegurar la seva pervivència i productivitat, i necessita d'una política que prioritzi el sector agrari per obtenir recursos hídrics, ja siguin de pous o de reutilització de aigües regenerades i posar-les a la seva disposició.

Per aquest motiu se li va traslladar al nou Conseller de Medi Ambient que considerem prioritari el foment de les mesures adreçades a la intensificació de les modernitzacions de regadius amb aigües regenerades que comportin un millor i més racional aprofitament de l'aigua regenerada, i mesures que facin que aquesta aigua sigui apta per a regadius amb la màxima eficiència energètica i que es posi a disposició de les explotacions.

PARTITS POLITICS AMB REPRESENTACIÓ PARLAMENTARIA.

Durant aquest any 2019 hi ha hagut una intensa activitat amb els grups parlamentaris amb representació parlamentària i als nous partits polítics amb motiu de les eleccions Generals i les de la Comunitat autònoma. Amb aquest sentit es va fer arribar un document elaborant per Cooperatives de cara a les polítiques que s'haurien de dur a terme per part del nou Govern sortint de les eleccions de maig de 2019.

L'objectiu era posar en valor la nostra organització i les propostes a tenir en compte en els programes electorals dels partits. En aquest sentit, ens hem reunit amb el PSOE, amb

Ciudadanos, i amb el parlamentari de Més, encarregat dels temes agraris del seu grup.

REPRESENTACIÓ CES ESPANYOL I CES DE LES ILLES BALEARS.

Com a representant de **Cooperatives agro-alimentàries** i secretària del Consell Rector de Cooperatives agro-alimentàries, la Presidenta de la Unió

assisteix periòdicament a les reunions de Presidència i de Consell Rector que es celebren mensualment a Madrid. A la vegada ha participat a jornades,

congressos i altres esdeveniments que permeten que **Cooperatives agroalimentàries** pugui tenir una visió totalment al dia del que està vivint els sectors econòmics i socials a nivell nacional. Alhora estem dins el fòrum en el que s'estructuren estratègies per proposar a l'administració central, i línies d'actuació per seguir donant suport al sector cooperatiu.

Destacar les gestions realitzades a través d'aquesta organització davant del Ministre d'Agricultura per tal de

reconèixer les illes Balears com a territori en dificultats específiques comparades amb altres territoris.

La Presidenta també participa, en representació de CEPES, com a membre del Comitè Económico y Social de España (CES), participant a les Comissions que emeten els dictàmens preceptius dels avantprojectes de llei de l'estat que regulen les polítiques socioeconòmiques i laborals.

AJUNTAMENT DE PALMA

Cooperatives ha participat i treballat per la signatura del Pacte per l'economia social i solidaria de l'Ajuntament de Palma amb les organitzacions de l'economia social. El document reconeix la tasca que duen a terme les entitats representatives del moviment cooperatiu i de economia social i solidaria, i es compromet a donar per part de l'ajuntament el suport ferma i ens emplacen a una propera reunió per definir els termes de

la col·laboració.

ALTRES ACTES DE REPRESENTACIÓ:

Cooperatives agroalimentàries ha mantingut contacte amb diferents organitzacions econòmiques de les illes

amb l'objectiu de cercar sinergies amb benefici del sector agroalimentari.

Aspectes tan claus com potenciar el consum de productes de la nostra terra, i donar a conèixer la tasca que duen a terme les cooperatives dins el medi rural.

Participació als actes de celebració del 25 anys de la fundació del Cercle d'Economia

ASSOCIACIÓ MALLORCA RURAL: LEADER

Durant l'any 2019 s'ha fet la renovació de la Junta de l'Associació Mallorca Rural, amb la renovació dels càrrecs de la Junta Rectora. Cooperatives va participar a la seva l'Assemblea General, i la Presidenta de l'entitat va ser elegida Secretària de l'associació.

CES Illes Balears.

Així mateix, Cooperatives ha participat a les reunions del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, CES, entitat que està impulsant un Estudi sobre el Cooperativisme a les IB, amb la Universitat Pompeu Fabra.

FEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE LES ILLES BALEARS. DIA MUNDIAL DEL COOPERATIVISME.

La Federació es l'òrgan representatiu i d'interlocució del conjunt del cooperativisme de les Illes Balears i que doni cohesió a la diversitat del món

cooperatiu. Les seves prioritats son les de divulgar els principis cooperatius, defensar els interessos del cooperativisme i promocionar projectes

d'interès comú per el nostre sector, d'acord amb els principis cooperatius de l'Aliança Cooperativa Internacional.

La federació està formada per les Cooperatives agro-alimentàries Illes Balears, la Unió de Cooperatives de

Aquest any els "Actes de Celebració del Dia Internacional de les Cooperatives" s'ha organitzat per part de Cooperatives Agroalimentàries, i es va celebrar a la Seu del Club "Diario de Mallorca, on es va comptar amb la participació del Vicepresident del Consell de Mallorca i del Director General d'Agricultura.

Durant la jornada el Secretari de Cooperatives va llegir del Manifest del "Dia Internacional de les Cooperatives 2019", a més de comptar amb la Conferència: "Transformación y liderazgo de las empresas del siglo XXI" a càrrec del Sr. Eugenio Palomero. Itineribus.

A la finalització de l'Acte es va fer entrega del Premi Coop 2019. Aquest any, i a proposta de les agràries, el Premi Coop de la federació

treball Associat (UCTAIB), i la Cooperativa de Consum Sant Crispin, amb l'objectiu és incorporar tot el teixit empresarial cooperatiu de les Illes Balears.

Cooperatives, ha estat lliurat al Sr. Bartomeu Torres Bernat, en reconeixement a la seva tasca de difusió i promoció de l'agricultura i ramaderia des de l'associacionisme i del cooperativisme agroalimentari de les illes.

En Bartomeu va ser President d' UCABAL de l'any 1992 a 1994, fundador de la Cooperativa Agrària de Sineu i membre del seu Consell Rector des de la seva constitució, i és President de l'Associació de Ramaders de Porc Negre des de fa 30 anys.

El seu esperit Cooperatiu i de cooperació en defensa dels interessos dels pagesos de les illes Balears el fan mereixedor d'aquest Premi Coop 2019.

Amb aquest reconeixement la Federació de Cooperatives de les Illes Balears vol destacar la seva tasca, implicació, difusió i defensa del Cooperativisme des de la Cooperativa Agrària de Sineu i des de la Unió de cooperatives agràries de Balears (UCABAL), on va ser membre del seu Consell Rector durant 4 legislatures i en una d'elles va ostentar la presidència de l'entitat.

D'altres:

A mes destaquen:

- Varies reunions amb els Consells Insulars de Menorca i Eivissa.
- Participació a les reunions del Consell Agrari Inter insular.
- Reunions amb la Direcció General d'Agricultura.
- Visita del Consell Rector a les entitats sòcies.
- Assistència a les Assemblees de Cooperatives Agro-alimentarias de España
- Assistència a les reunions amb el Conseller de Medi Ambient, Agricultura i Pesca del Govern de les Illes Balears, per exposar-li la situació de les cooperatives agroalimentàries de les Illes i les seves reivindicacions.
- Assistència de la Presidenta de l'entitat a les reunions del Consell Rector i de Presidència de Cooperatives Agro-alimentarias de España com a Secretaria.
- Participació en les reunions de AMCAE, associació creada amb l'objectiu d'incrementar el nombre de dones en els òrgans de gestió de les cooperatives agroalimentàries.
- Assistència a l'Assemblea de l'Associació Mallorca Rural (LEADER MALLORCA).
- Reunions amb la Direcció General de Treball i Economia Social.
- Reunió amb el Director Gerent del FOGAIBA i l'adjunt de FOGAIBA
- Reunió amb els serveis tècnics de la Conselleria d'Agricultura i del FOGAIBA.
- Participació al Comitè de seguiment del PDR 2015-2020.
- Assistència a la reunió de la Comissió Balears de l'aigua i presentació de les al·legacions a la modificació del pla Hidrològic de les Illes Balears.
- Participació a les assemblees generals de les cooperatives sòcies.
- Reunions amb el partits polítics per a la defensa dels interessos de les cooperatives, entre d'altres, presentant al·legacions a la Llei agrària, a la Llei de camins rurals, a la Llei de canvi climàtic i a la Llei de Microcooperatives.
- Reunions amb l'Àrea d'Agricultura de la Delegació del Govern i amb l'AESA per temes relacionats amb la Llei de cadena alimentaria i els seu compliment.
- Reunions amb el D. G. de Consum per defensar els interessos de les cooperatives a vendre carburants, fent al·legacions al Decret que ho regula, i personar-nos com a part afectada davant al Tribunal Suprem pel recurs interposat per la Comunitat Autònoma de les illes Balears en referència a la Sentència de la Sala de lo Contenciós Administratiu que declarava nul el Decret 31/2015 amb el que determinava l'exigència de tenir un empleat a totes les estacions de servei.
- Participació als viatges formatius organitzats per SEMILLA.
- Participació a les reunions i sessions per elaborar la Llei agrària.
- Participació com a Secretària de la IGP Ametlla de Mallorca

03 Fets destacats de Cooperatives agro-alimentàries

REPRESENTACIÓ

Les cooperatives formen part important de les respostes a l'hora de cercar solucions pel sector agrari de les Illes Balears, problemes actuals com a manca de rendibilitat i la manca del relleu generacional, es poden abordar i millorar a través de les cooperatives. La

formació, fonamental i estratègica i l'assessorament sectorial i empresarial, són aspectes claus per les cooperatives per això la tasca que desenvolupa la Unió de Cooperatives és fonamenta amb aquesta estratègia.

ASSISTÈNCIA A LES ASSEMBLEES GENERALS DE LES COOPERATIVES:

L'Assemblea General de les Cooperatives es un dels actes més importants d'aquestes societats, ja sigui per la comunicació al soci, com per la rellevància dels aspectes que s'hi tracten. A l'assemblea és on es presenten i s'aproven els comptes anuals i les estratègies i els plans d'actuació de cara al nou exercici. Per aquest motiu Cooperatives Agroalimentàries acompanya a les seves entitats sòcies en aquestes reunions així com en els Consell Rectors preparatoris, posant en valor la tasca que duen a terme i ajudant a l'organització, convocatòria, desenvolupament i elaboració d'actes i certificacions de les mateixes.

Durant l'any 2019 hem prestat suport i assistit a les assemblees de la Cooperativa pagesa de Pollença, i Coop. Ramadera de Pollença que es varen fusionar, Coop. Andratx, Coop. de Llucmajor, Coop. de Formentera, Coop. Sant Antoni d'Eivissa, Coop. Agroeivissa, Coop. Camp Mallorquí, Coop de Petra, Coop. de Sant Joan entre d'altres.

COMPETITIVITAT: CULTURA EMPRESARIAL

Des de Cooperatives agroalimentàries, tenim una eina molt potent per poder incidir dins la cultura

empresarial de les cooperatives i aquesta és mitjançant la formació. Treballem per potenciar la formació

dels recursos humans de les nostres cooperatives associades, tant treballadores i treballadors com sòcies i socis. I, especialment, la formació estratègica pels membres dels Consells Rectors, seguint els següents objectius:

- *Fer algunes reflexions sobre el què està passant en el món que ens envolta.*
- *Ampliar la visió de les persones que "governen les cooperatives".*

- *Incentivar "petits" canvis de mentalitat.*
- *Motivar als Consells Rectors a emprendre canvis.*
- *Unir llaços amb la Unió de cooperatives. Guanyar confiança.*

Durant l'any 2019 hem ofert diverses modalitats d'accions formatives dirigides a membres de consell rector, gerents, empleats i socis de cooperatives.

❖ **CONVENI DE FORMACIÓ AMB EL MINISTERI D'AGRICULTURA, PESCA I ALIMENTACIÓ.**

Cooperatives agro-alimentàries Illes Balears hem col·laborat amb Cooperativas Agro-alimentarias de España i amb les demés Federacions i Unions territorials, tal com hem fet en anys anteriors, organitzant i impartint accions formatives. Aquestes accions formatives estan parcialment co-finançades per el Ministeri d'Agricultura, Pesca i

Alimentació i el Fons Social Europeu.

Aquest conveni està destinat a desenvolupar diverses activitats de millora de la competitivitat i modernització de les Cooperatives Agroalimentàries i per a la formació, igualtat i rejueniment dels Consells Rectors durant l'any 2019

Dins aquest conveni hem realitzat les següents accions formatives:

- **"Marc Jurídic i Règim Econòmic del Cooperativisme"** realitzat a Santa Maria, els dies 18, 19, 20 i 22 de juliol de 2019, on hi varen participar joves socis de varies cooperatives amb l'objectiu de que es vagin incorporant als seus consells rectors i contribuir al relleu generacional de les cooperatives.

- **“Foment de la Integració cooperativa i fórmules de Cooperació empresarial”** realitzat a Eivissa, els dies 21 i 22 d’octubre de 2019. Dirigit als membres dels consells rectors de les cooperatives i a on varen participar de representants de 7 cooperatives de Mallorca, 1 de Menorca, 3 d’Eivissa i els membres del Consell Rector de la nostra organització.

❖ PROJECTES DE COOPERACIÓ:

▪ Innovació en el Sector Lleter

A l’any 2018 es va iniciar un projecte innovador per part de COINGA, en el sector de la llet, amb l’objectiu de presentar, donar a conèixer i animar a als titulars d’explotacions agràries lleteres de Menorca, a implantar un procediment per poder certificar la llet de pastura de les seves explotacions, i avaluar la seva viabilitat.

La llet de pastura es una oportunitat per a les explotacions de l’illa de Menorca, ja que a moltes d’elles els animals pasten, i disposen de suficient terreny per alimentar els seus ramats, produint llet de major qualitat amb un gust diferent i respectant el medi ambient i el benestar animal.

El projecte s’ha desenvolupat durant aquest any 2019 i ha comptat amb la participació la Sra. Maria Rey, Tècnica Veterinària, responsable dels serveis

tècnics de AGACA, Asociación Gallega de Cooperativas Agrarias, experta en el sector làctic i amb el procediments de certificació de la llet de pastura. Des de Cooperatives agroalimentàries hem diu la coordinació del projecte.

La implantació d’aquest procediment de qualitat ha permès a COINGA ser la primera central lletera de Balears amb el segell de Benestar Animal, certificació que va ser atorgada per AENOR.

■ Projecte d'Innovació en el sector oví

Des de les Cooperatives Agro-alimentàries Illes Balears sorgí aquest projecte per a ser finançat en el marc del Programa de Desenvolupament de les Illes Balears 2014-2020, pel període 2014-2020 finançat pel Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural. La finalitat no fou altre que provocar una clara millora de la producció i la comercialització d'aquest sector a les Illes. Es tracta d'implementar al sector oví de Mallorca tota una sèrie de processos innovadors que provoquin un major nombre de mens nascuts per ovella, minvant els costos de producció i així poder augmentar el marge de benefici pels ramaders. Es tracta, per tant, millorar el maneig del ramat (essent determinant el factor alimentació a base de pastures i pinso), determinar quines ovelles són més productives (més número de mens per part), corregir i descartar les menys fèrtils, seleccionar els millors mascles per a cobrir major nombre d'ovelles i garantir una major producció de mens de qualitat, a la vegada que incidir molt en combatre la mamitis, malaltia que provoca una minva i menor qualitat de la llet i que perjudica al desenvolupament inicial en fase de creixement als mens petits, encara en període de lactància i dependents de la mare.

Mitjançant la posada en marxa del projecte pilot es pretén augmentar la sostenibilitat i la viabilitat de les ramaderies de l'oví de carn a les Illes Balears amb l'aplicació d'innovacions desenvolupades en aquest cas per una cooperativa amb experiència demostrada com és Oviaragón Grupo Pastores (Saragossa), tant en producció com en comercialització ovina, en un grup de 9 explotacions ramaderes de Mallorca amb la participació de Cooperativa Camp Mallorquí Fruits i de Cooperatives Agro-alimentàries Illes Balears.

En el transcurs del projecte s'ha pogut donar a conèixer els seus resultats i estendre i implantar el pla a la resta de ramaderies dels socis de cooperatives i de la resta d'explotacions de Balears.

■ Innovació en el sector de la fruita seca: ametlla i garrofa.

En el sector de l'ametlla es té la creença de que l'agent patògen *Xylella fastidiosa*, per la seva infecció afecta a la collita d'ametlla tant a nivell quantitatiu com a nivell qualitatiu, per aquest motiu s'ha plantejat un projecte pilot, amb els següents objectius:

- Analitzar l'evolució de la bactèria així com la seva incidència en la quantitat i qualitat del brossó.
- Reconvertir el cultiu tradicional de secà a pràctiques culturals més eficients, com la Producció Integrada i Agricultura ecològica (segons les característiques de l'explotació).
- Estudi i adaptació del procés industrial per a disminuir les minves provocades per la *Xylella fastidiosa*.

El cultiu del garrover, és un cultiu amb moltes possibilitats, sobretot a les illes, tenint en compte que és una alternativa més que viable per fer front a la *Xylella fastidiosa*, ja que molts d'agricultors es plantegen substituir ametllers en condicions de secà tradicional per

garrovers. Aquest fet genera un problema per la dificultat d'obtenir planta empeltada.

El projecte pilot persegueix els següents objectius:

Estudiar la possibilitat d'obtenir planta empeltada procedent de llavors de garrofer, apta per a la seva plantació en camp, en el menor temps possible.

Identificar i comparar el comportament de diferents peus, observant la seva vigorositat per intentar reduir el temps de viver de la planta.

Els tècnics de Cooperatives han assessorat i col·laborat amb la posada en marxa de projectes d'innovació al sector de l'ametlla i de la garrofa, projectes que iniciaran el seu desenvolupament dins l'any 2020.

També Cooperatives està participant en el "Projecte pilot per a l'estudi de l'adaptació

de les noves varietats d'ametller a les condicions agro-climàtiques de l'illa de Mallorca en diferents condicions de reg".

❖ PROJECTE D'INTERCOOPERACIÓ: GRUP FARMERS.

Des de l'any 2008 treballem amb projectes d'intercooperació dins el programa d'Assistència Tècnica del Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí, a través d'un conveni amb Cooperativas Agro-alimentarias de España.

L'objectiu d'aquest projecte és dinamitzar un grup de cooperatives motivades en dur a terme projectes conjunts. Dins el projecte Farmers, aquest any 2019 s'han obert dues botigues noves, la de la Cooperativa de Sant Antoni de Portmany i la de la Cooperativa del Camp de Formentera.

❖ FORMACIÓ I DEMOSTRACIÓ: VIATGES FORMATIUS.

Una modalitat d'aprenentatge és la realització de viatges formatius, on l'objectiu és difondre, demostrar i donar a conèixer entre els directius de Cooperatives i Sat's de les Illes Balears models de gestió i organització de cooperatives, així com processos de fusió duts a terme.

Durant el 2019 hem organitzat i participat en els següents viatges formatius:

- *Catalunya Nord i Sud de França, del 11 al 14 de març.* Viatge co-finançat pel Consell Insular d'Eivissa i organitzat per Cooperatives Agro-alimentàries Illes Balears. Varem poder visitar cooperatives del Nord de Catalunya com Coop. Garriguella i Coop. Empordàlia, i del Sud de França com Ma Coop., Coop. La Melba, Coop. Les Vignerons de Constance et du Terrassous, Coop. La

Catalane i les seves Agrobotigues. També les oficines de Coop. de France.

- *País Basc i Rioja, del 3 al 5 d'octubre.* Viatge realitzat pels socis de la Coop. Pagesa de Pollença y organitzat per Cooperatives Agro-alimentàries Illes Balears. Varen visitar la Coop. COPISO a Sòria, dedicada a la fabricació de pinsos i a la integració porcina, la Coop. Fincas de Azabache bodega situada a La Rioja, Bodega Unión de Cosecheros de Labastida, S. Coop. situada a la Rioja Alabesa,
- *Galicia, del 5 al 12 de novembre.* Com cada any els membres del Consell Rector i el Gerent de Agroevissa, S.Coop. realitzen un viatge per conèixer altres realitats de cooperatives que com ells, treballen en el sector hortofructícola, al 2019 varen visitar les següents cooperatives: HORSAL, cooperativa hortícola situada a

també varen visitar Garlan, S. Coop. de 2º grau dedicada a optimitzar les estructures de comercialització dels productes i aprovisionaments agraris, la Cooperativa de llet de vaca Kaiku que forma part del grup Iparlat i finalment varen visitar Urkaiko, S. Coop. que comercialitza carn de vacú, oví i porcí i compten amb un escorxador i sala de desfer.

Vilariño, certificada en Global Gap, OPFH i treballen amb fons operatius. Cooperativa Condes de Albarei a Cambados, presidida per una dona Dolores Calvo, vicepresidenta de AMCAE, i dedicada a la producció i comercialització de vins de la varietat Albariño, varen visitar la bodega al Pazo Baión.

També varen visitar AGACA, Associació Gallega de

Cooperatives, a la seva seu de Santiago de Compostela, on el seu Director els va explicar la producció agrària de Galícia i el seu cooperativisme. A la Cooperativa Martin Codax varen realitzar una “cata-maridaje” dels seus vins. Finalment anaren a la Cooperativa Aira, situada a Taboada, cooperativa nascuda de la fusió de 5 cooperatives i dedicada a la producció, envasament i comercialització de productes d'alimentació animal i làctics i proporciona serveis als seus socis com adobs, llavors, farratges, combustibles, supermercat i un taller de reparació mecànica d'automòbils. És un exemple del servei de gestió en comú per a un gran grup d'explotacions.

❖ Viatge a Califòrnia

També, aquest any 2019 representants de les entitats sòcies de Cooperatives agroalimentàries Illes Balears i de la pròpia entitat, varen participar al Viatge Formatiu a Califòrnia del 6 al 14 d'abril de 2019. L'objectiu era adquirir coneixements agronòmics sobre el maneig integrat del bacteri *Xylella* que duen a terme a la zona productora de Califòrnia, i en concret als cultius de la vinya, de l'ametller i l'olivera. Es va visitar la Vall de San Joaquin, Napa Valley, Sacramento, Modesto, Fresno i Bakersfield.

Dins la missió tècnica es varen visitar explotacions agràries, planteristes i viveristes, centres de recerca i experimentació, Universitat de Califòrnia i empreses de processat, destacant la visita a la Cooperativa Blue Diamond Almonds i a l'entitat representativa del sector a l'ametlla Almond Board California.

Es varen visitar les següents companyies:

- Raymond Vineyards
- UC Davis Wolfskill
- Almond Board Of California (ABC)
- Cooperativa Blue Diamond Growers

- Corto Olive Company
- Campos Brothers Farms
- Burchell Nursery
- UC Cooperative Extension de Kern County

- SunnyGem

Els mètodes de gestió del sol, fertilització i reg de les explotacions de Califòrnia els permeten controlar el bacteri:

- Sistemes de cultiu intensiu.
- Sistema de regadiu.
- Us d'agents fitosanitaris.
- Abundant abonament.
- Eliminació de possibles plantes favorables al vector.

Volem destacar la magistral intervenció del Dr. Mohhamad Yaghmour, Farm Advisor University of California Cooperative Extension Kern Country. University of California. En la seva intervenció va destacar que entendre la biologia de la malaltia i la epidemiologia, són crucials per a fer un bon maneig de la malaltia. Ens recordà que en la majoria de cultius, les malalties es basen en tres elements que es representen en un triangle:

- Hoste (el cep, ametller, olivera, etc.)
- Agent patògen (el bacteri *Xylella fastidiosa*)
- Condicions ambientals (temperatura, humitat, nutrients, etc.)

- West Coast Grape Farming Company.

- canvi de plantes cada 20 anys.

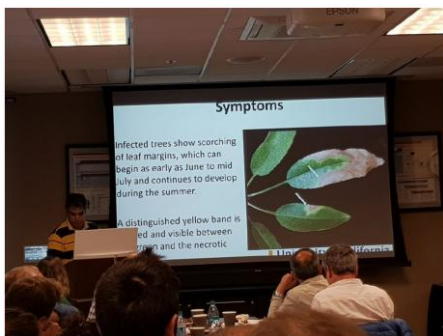
En aquestes circumstàncies, els ametllers i oliveres tenen molta "vigorositat", la planta es troba més forta i afronta bé l'atac del bacteri. A Balears, l'ametller i l'olivera estan en règim de secà, la planta està més estressada (poca aigua) i per tant és més "dèbil" per afrontar la malaltia.

En el cas de la malaltia de la Xylella fastidiosa, hi ha un quart factor que és determinant:

- El vector (insecte que trameta el bacteri).

La malaltia per sí sola depèn d'aquest nou factor que és el qui transmet la malaltia d'un hoste a un altre. Ens varen explicar que la malaltia es pot controlar si tens al vector vigilat. L'Administració californiana està al cas i ha creat un Programa de Control de Malalties de Pierce.

TRANQUILITAT. La *Xylella fastidiosa* NO representava un problema per a ells.

El missatge percebut en general va ser que la *Xylella fastidiosa* NO era un problema per a les zones productores de Califòrnia, la impressió era de

❖ FORMACIÓ AL SECTOR AGROALIMENTARI

La formació constitueix un element clau dins la nostra entitat. En aquest sentit hem dut a terme els següents programes:

- **Formació bàsica per al sector agroalimentari de les Illes**, destinats als titulars d'explotacions agràries. Hem desenvolupat programes de formació en el marc del programa de desenvolupament rural (PDR), impartint 22 cursos de formació entre els quals es troben els següents: cursos per a l'obtenció del carnet de fitosanitari nivell bàsic, qualificat i fumigador, de Producció Integrada, del Maneig d'Oví a les explotacions, Poda de Fruïters, Cítrics i Olivera, Poda i Empelt de Garrofers, Agricultura Ecològica... Especial menció té la formació feta a un grup de joves agricultors i agricultores que s'incorporen a l'activitat agrària. Han assistit un total de 418 alumnes, 86 dones i 332 homes, a un total de 427 hores de formació.

- **Formació en certificats de professionalitat.** Des de l'any 2014 Cooperatives agro-alimentàries està acreditat per el SOIB com a centre de formació, estam inscrit al registre nacional de centres de Formació del SEPE amb el número 27015 . Aquest any s'han desenvolupat les següents accions formatives conduent als següents certificats de professionalitat:
 - SEAG0110 SERVEIS PER AL CONTROL DE PLAGUES (370 hores).
 - AGAN0110 DOMA BASICA DEL CAVALL (620 hores).

Per les nostres aules han passat un total de 42 alumnes, i s'han impartit un total de 1.000 hores.

JORNADES

❖ VI Jornada Tècnica de referència. de referència de l'ametller i garrofer

Cooperatives Agroalimentàries hem participat en la organització de distintes jornades i també hi hem assistit. Una de elles va ser la **VI Jornada tècnica de referència del sector de l'ametller i garrofer**, on amb un gran èxit d'assistència any rere any (250 pagesos enguany), la Cooperativa del Camp Mallorquí aconsegueix reunir referents del sector divulgant i donant a conèixer de primera mà les novetats en producció, recerca i comercialització que es duen a terme en aquests cultius tradicionals, que a més són de gran importància en l'agricultura i paisatge de les Illes.

La jornada de la cooperativa Camp Mallorquí s'ha convertit en una referència per als productors d'ametlla i garrofa, ja que tenen l'oportunitat d'intercanviar punts de vista i analitzar les qüestions que els preocupen amb tècnics experts en el cultiu, i professionals destacats en l'àmbit comercial i industrial.

❖ Trobada de Gestors de la Serra de Tramuntana

Cooperatives Agroalimentàries va participar a la primera **Trobada de Gestors de la Serra de Tramuntana**, a l'agroturisme Bàlitz d'Avall (Fornalutx), encontre organitzat per L'associació Tramuntana XXI durant el mes de gener.

Durant la jornada es varen presentar els resultats obtinguts en la plantació experimental de la cooperativa en la finca Sa Tanca de Consell, on es demostra que amb un correcte maneig del cultiu i varietats adequades, s'aconsegueix produir ametlla de forma rendible. Va comptar amb la participació de IRTA, de IRFAP i Corporació Agroalimentària, grup cooperatiu que està portant un pioner projecte d'I+D+I amb l'objectiu de revalorar la polpa de garrofa.

A l'encontre hi van participar més de 40 gestors i també hi van assistir tècnics de diferents organismes públics, participant com a experts en les seves àrees.

❖ Jornada “Crisi d’autoabastiment alimentari a les illes”

Cooperatives Agroalimentàries va participar a més en la jornada de Presentació i debat del reportatge “Crisi d’autoabastiment alimentari a les illes”, on es posà de manifest la importància de la sobirania alimentària font el monocultiu turístic, i quines polítiques s’haurien de dur a terme al sector. La trobada es va dur a terme a la seu del GOB.

❖ Jornada “VII Jornada Técnica “Fomento y mejora del Cultivo del Algarrobo”

També, Cooperatives va participar a la **VII Jornada Técnica “Fomento y mejora del Cultivo del Algarrobo”**, que es va celebrar el dia 9 de maig de 2019.

❖ Participació “Tercera Subhasta Ramadera”

Com a primer any, cooperatives agroalimentàries va participar a la “Tercera Subhasta Ramadera” de races autòctones i càrnies d’oví i cabrum, organitzada per la Cooperativa Pagesa d’Inca, en el marc de les fires del dijous Bo. Destacar la bona organització i la participació de la Consellera d’Agricultura i el seu equip a l’acte i a la subhasta.

❖ Participació Jornades sobre l'Euroregió “LA MEDITERRÀNIA, UN MAR COMPARTIT. PROBLEMÀTIQUES COMUNES”.

El 6 juliol 2019 es varen organitzar les III Jornades sobre l'Euroregió La mediterrània, un mar compartit. problemàtiques comunes del CES de la Euro regió de Catalunya, Illes Balears i Regió francesa de L'Occitània. Varen estar organitzades per el CES de les Illes Balears al parc Bit, on hi varen participar la Presidenta, juntament amb la Directora.

❖ Jornades : Cooperatives un model de sostenibilitat mediambiental.

Amb motiu de la celebració a Madrid de la Cumbre del Clima COP 25 el mes de desembre de 2019, i davant la necessitat de treballar en els objectius de desenvolupament sostenible (ODS), el 10 de desembre Cooperatives va participar en l'organització de la Jornada “COOPERATIVISME: CAP A LA

SOSTENIBILITAT AMBIENTAL”, amb l'objectiu de donar a conèixer a la Societat com les Cooperatives Agroalimentàries contribueixen a la sostenibilitat econòmica i mediambiental a través de dos exemples, el de Cooperativa del Camp de Formentera, projecte de recuperació

de terres de cultiu a l'illa, presentat per el Sr. Carlos Marí Clapès Gerent de la Cooperativa, i el del Projecte Farmers & CO, presentat per el Sr. Miquel Gual, president de la cooperativa Sant Bartomeu de Sóller i vicepresident de Farmers & CO.

També hi van participar les Cooperatives de Treball i la Cooperativa de Consum Som Energia.

❖ Altres:

Cooperatives va participar al reconeixement que se li va fer a Tomeu Torres com a President de l'Associació de Ramaders de Porc Negre, qui va rebre una distinció de mans del Director de FOGAIBA.

ASSEGURANCES AGRÀRIES

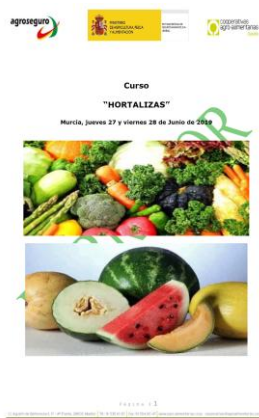
Cooperatives agro-alimentàries, a més d'estar dins la Comissió Territorial, també participa amb els seus tècnics, dins el Grup de Treball d'Assegurances Agràries de Cooperatives Agro-alimentarias (CCAIE) a Madrid. Juntament amb tots els representants

Així mateix, els tècnics de Cooperatives agro-alimentàries han participat a les jornades de formació a nivell nacional que organitza Cooperativas Agro-Alimentarias de España, Enesa i

de les diverses autonomies es treballa per fomentar i divulgar l'assegurança agrària. Al 2019 la nostra tècnica a assistit a dues reunions a Madrid del Grup de Treball, el 23 de gener i el 4 d'abril.

Agroseguro, per formar-se en les novetats introduïdes a cada línia d'assegurances. Aquest any han participat als següents cursos:

- *Assegurances Hortalisses*. Múrcia, 27 i 28 de juny de 2019.

- *Peritacions en Vacú i Oví-Caprí.* Barcelona, 3 i 4 d'octubre de 2019.

DEPARTAMENT D'IGUALDAT: 8 DE MARÇ "DIA INTERNACIONAL DE LES DONES"

El dia 8 de març de 2019 vàrem participar, juntament amb les organitzacions agràries i SEMILLA, a la celebració del **Dia Internacional de les Dones** amb el lema "*sense dones no tindriem ni agricultura, ni ramaderia, ni pesca*". I també vàrem ser presents a la posterior manifestació multitudinària.

DEPARTAMENT D'IGUALDAT: 15 D'OCTUBRE "DIA INTERNACIONAL DE LES DONES"

El dia 15 d'octubre de 2019 la nostra Directora, juntament amb algunes dones sòcies de cooperatives, participen a l'acte organitzat per la conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació amb motiu del Dia Internacional de la Dona Rural, es tracta d'un acte de suport i reconeixement a les dones rurals consistent en un tast de productes locals i que va comptar amb la Consellera Mae de la Concha, la Directora General de Polítiques per a la Sobirania Alimentària, Paula Valero, i la Directora del IB Dona, Maria Duran.

DEPARTAMENT D'IGUALDAT: PROGRAMA D'ACTUACIÓ PER A INCREMENTAR LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES ALS ORGANS DE DECISIÓ DE LES COOPERATIVES

Cooperatives Agroalimentàries de les Illes Balears ha fet una aposta per a que les dones assumeixin el paper que les correspon dins les cooperatives. Per aquest motiu ha constituït la Comissió de Dones dins la seva organització.

També ha organitzat trobades d'intercanvi de experiències amb dones de altres comunitats per donar a conèixer la seva experiència com a membres de Consell Rectors i fomentar així la seva participació:

- Mallorca, 29-03-2019. Transferència de coneixements per a dones sòcies de cooperatives. Un grup de 15 dones sòcies de cooperatives d'Eivissa i de Mallorca, juntament amb la Presidenta i la Tècnica d'Igualtat vàrem compartir experiències visitant les instal·lacions de

Agromallorca, SAT, la Cooperativa de Porreres, la finca Sa Torre dedicada al engreix de ramat oví (on na Maria Vaquer és copropietària), i a les instal·lacions de Camp Mallorquí, SCL.

- Menorca, 07-11-2019. Reunió a Es Mercadal amb la comissió de dones sòcies de cooperatives de Menorca per tal d'elaborar les propostes al Pla d'Igualtat d'Oportunitats del Sector Agrari.

- Eivissa, 08-11-2019. Reunió a la seu de la Cooperativa Ecofeixes amb la comissió de dones sòcies de cooperatives d'Eivissa per tal d'elaborar les propostes al Pla d'Igualtat d'Oportunitats del Sector Agrari.

RELLEU GENERACIONAL : COMISSIÓ DE JOVES.

La falta de relleu en el sector agrari s'ha convertit en els darreres anys en una important preocupació per tots els agents i institucions que participam en el sector.

Aquest fet, entre d'altres, ve provocat pels alts costos d'instal·lació, els baixos nivells de renda en comparació amb altres sectors, o per la falta d'al·licients en el medi rural. És una necessitat que la terra continuï essent productiva, no només per ella mateixa i la gent que en viu, sinó també pels seus efectes de conservació paisatgística.

En aquest moments hi ha joves que ha apostat per aquest sector. Prova d'això son les dades que ofereix la Conselleria de 350 incorporacions fetes fins a l'any 2018 de l'actual període de PDR. El Govern, a través del Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (Fogaiba) subvenciona la creació d'empreses de joves agricultors a les Illes Balears per valor de 15.8 milions d'euros.

Però aquestes dades no son suficients. Aspectes com la recerca, el desenvolupament i la innovació son la palanca de canvi del sector

agroalimentari de les nostres illes, i aquestes no es poden dur a terme al marge de les Cooperatives. Quan la innovació, la recerca i creativitat van de la mà del cooperativisme sorgeixen els millors projectes.

En aquest sentit, i després de tres edicions del curs de formació i creació d'empreses de joves agricultors, Cooperatives agro-alimentàries ha creat la Comissió de Joves Agro Cooperatius, amb la pretensió de ser fòrum de debat i propostes per a les cooperatives i per a la unió de cooperatives.

❖ I CAMPUS DE JOVES AGRO-COOPERATIUS

Durant l'any 2019, els dies 6 i 7 de febrer, es va organitzar el Primer Campus de Joves Agro Cooperatius, amb l'objectiu de:

- ✓ Donar a conèixer als joves la importància econòmica i social del cooperativisme agroalimentari de les Illes Balears, així com les COOPERATIVES i la UNIÓ DE COOPERATIVES.
- ✓ Formació dels principis i valors cooperatius.

Durant el campus es varen fer distintes dinàmiques per a que els joves coneguessin els valors i principis cooperatius, aprenguessin a cooperar

- ✓ Preparar el relleu generacional al sector.
- ✓ Donar visibilitat als joves cooperativistes reconeguem-ne el seu paper fonamental dins l'agricultura i dins el medi ambient.
- ✓ Crear xarxes de comunicació entre els joves agricultors cooperativistes.
- ✓ Convivència entre els JOVES AGROCOOPERATIUS.

Un total de 25 joves de Mallorca, Menorca i Eivissa hi varen participar, destacant l'èxit de la jornada.

per a guanyar i com dur-ho a terme, i es varen recollir les propostes dels joves per al sector cooperatiu.

❖ ASSISTÈNCIA JORNADA DE JOVES COOPERATIVISTES EUROPEUS A VALENCIA.

Durant aquest any membres de la Comissió han participat a les jornades Europees de Joves organitzades per la COPA GOGICA a València, posant el comú iniciatives, actuacions i problemàtiques que ajudin als joves en la seva incorporació a l'explotació i a la seva cooperativa, i la definició de polítiques Europees que ajudin a la seva incorporació i al manteniment de

l'activitat agrària.

❖ FORMACIÓ AL Joves QUE S'INCORPOREN A L'ACTIVITAT AGRÀRIA

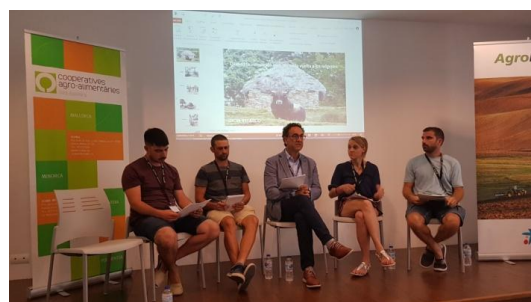
Dins el procés d'incorporació dels joves a l'activitat agrària es fa necessari el seu acompanyament amb assessorament tècnic, de gestió i comercial. Aspectes com la recerca, el desenvolupament i la innovació són la palanca de canvi del sector agroalimentari de les nostres illes, i aquestes no es poden dur a terme al marge de les Cooperatives.

En aquest sentit, aquest any 2019 s'ha celebrat la tercera edició del curs de formació a un grup de joves agricultors i agricultores que s'incorporen a l'activitat agrària i que a la seva clausura vàrem comptar amb la participació del Conseller de Medi Ambient i Agricultura i el Adjunt a Gerència de Fogaiba.

❖ JORNADA A MENORCA DE Joves AGRO COOPERATIUS.

L' 11 de juliol de 2019 Cooperatives va organitzar la JORNADA TÈCNICA “FUTUR DE LA PAC: REPTES I OPORTUNITATS PER ALS Joves” A MENORCA, amb objectiu de donar a conèixer i animar als joves i titulars d'explotacions agràries que assisteixen a la jornada, cap a on s'està definint la nova PAC, la definició dels Plans Estratègics nacionals, i les prioritzacions de mesures per al nou període. Paral·lelament es va crear un clima d'intercanvi d'experiències enriquidores per als joves assistents a la Jornada.

Rodriguez, jove ramadera d'Astúries i sòcia de Agrovaldes S. Coop., José Fullana Barber, Jove agro-cooperativista de Menorca, Andreu Trujol Ribas, Jove agro-cooperativista de Mallorca i Ivan Colomar Torres, Jove agro-cooperativista de Eivissa.

Destacar la molt bona participació, i la importància de difondre el que fan tant les cooperatives com les organitzacions que les representem.

Vàrem comptar amb la participació de Ramon Armengol, Vice-President de COGECA i Vice-President de la Federació Catalana de Cooperatives Agràries, que va moderar una taula de joves, on es va debatre els reptes i estratègies que han d'afrontar els joves pagesos en front la PAC, i quina resposta estan donat les Cooperatives als joves.

Hi varen participar Lucia Velasco

❖ INNOVACIÓ EN EL SECTOR: DATAGRI

Datagri és l'esdeveniment de referència del sud de Europa per a l'impuls de la transformació digital de la cadena de valor en el sector agroalimentari, reuneix a tot els actors de la xarxa alimentària per posar en comú les visions i experiències digitals del sector agroalimentari.

Zaragoza

14 - 15 Noviembre 2019

El fòrum està organitzat per les entitats més representatives del sector, entre les quals destaca Cooperativas Agro-Alimentarias España, juntament amb COAG, La Escuela Técnica Superior de

Ingenieria Agronómica y de Montes (ETSIAM) de la Universidad de Córdoba, i la empresa tecnològica Hispathec Analytics

Una representació dels Joves Agro-Cooperatius de les Illes Balears varen assistir al #DATAGRI2019 durant els dies 14 i 15 de novembre. Varen conèixer les principal tendències en digitalització agrària, així com els casos d'èxit a nivell nacional i internacional.

Destacar el “dron-pastor”, el robot que que treballa la terra i que substituirà al glifosato, la bàscula intel·ligent de ramat, el reconeixement facial de temporers o el “smartomizador”, entre les grans novetats que es varen presentar a la jornada demostrativa de camp.

COMUNICACIÓ

Durant l'any 2019, tal i com va aprovar l'assemblea general, el Consell Rector de Cooperatives agro-alimentàries va decidir encarregar un Pla de Comunicació de l'empresa. Dels projectes presentats per tal de dur-lo a terme es va aprovar el de Rafel M. Creus que proposava un Pla de Comunicació Interna (relacions comunicatives de les cooperatives entre elles i de les cooperatives amb l'entitat que les representa a totes) i un Pla de Comunicació Externa on s'analitzen les relacions de les cooperatives agroalimentàries amb els mitjans de comunicació.

A finals d'any es va aprovar el Pla de Comunicació presentat pel seu autor i posteriorment se li va proposar dur-lo a terme mitjançant una contractació externa.

04 Esdeveniments destacats de Cooperatives agro-alimentàries

COOPERATIVA SANT BARTOMEU DE SÓLLER: PREMI RAMON LLULL 2019

La Cooperativa Sant Bartomeu de Sóller l'any 2019 ha estat guardonada amb el Premi Ramón Llull que atorga el Govern de les Illes Balears en el marc de la commemoració del dia de les Illes Balears, el proper dia 1 de març.

Aquest fet ha suposat un reconeixement a les Cooperatives, i també a tots els pagesos de les nostres illes, destacant al paper fonamental de dinamització, impuls, innovació i activitat econòmica que duen a terme les Cooperatives agràries dins l'agricultura de les illes.

El 2019 la Cooperativa Agrícola Sant Bartomeu de Sóller celebra el seus 120 anys. Al llarg de la seva història, la Cooperativa ha treballat pel manteniment de l'activitat agrària i del territori a la serra de Tramuntana, i ha evolucionat i s'ha adaptat als canvis per oferir uns productes agroalimentaris de qualitat i per posar serveis de transformació, de formació i orientació a disposició dels seus socis.

La cooperació sempre ha estat un principi fonamental per a la cooperativa de Sant Bartomeu de Sóller, fet que es demostra amb la seva vinculació amb projectes de cooperació amb la Cooperativa del Camp Mallorquí i a la nostra entitat, Cooperatives agroalimentàries de les illes Balears.

El Premi Ramon Llull és un reconeixement a una entitat capdavantera, no només a les Illes Balears sinó també a l'Estat espanyol, per la important tasca que duu a terme dins el món cooperatiu agroalimentari.

JORNADA "LES COOPERATIVES, MODEL D'ÈXITS DURANT 120 ANYS: COOPERATIVA SANT BARTOMEU DE SÓLLER"

Amb motiu de la celebració dels 120 de la constitució de la Cooperativa Sant Bartomeu de Sóller, Cooperatives va

organitzar una Jornada, amb l'objectiu de posar de manifest que el model cooperatiu es un model d'èxit, ja que per la seva pròpia estructura es va

adequant a les necessitat dels seus socis. Així és com la coop. de Sóller ha arribat als seus 120 anys.

En el transcurs de la Jornada es va desenvolupar una taula de debat, moderada per Sr. Vicens Vidal, Conseller de Medi Ambient, Agricultura i Pesca on es va debatre “La cooperació al sector agroalimentari: necessitat i oportunitat”. Vàrem comptar amb la participació de Presidents de federacions de Cooperatives arreu de l'estat, destacant el Sr. Juan Rafael Leal representant d'Andalusia, Sr. Cirilo Arnandis representant de Valencia, Sr. Ramón Armengol representat de Catalunya i Sr. Pablo Durana representant de Euskadi.

A la cloenda de la Jornada hi va participar la Presidenta del Govern de les Illes Balears, el Ministro de Agricultura, la Delegada del Gobierno en

las Islas, el Conseller de Treball, el Conseller de Medi Ambient, Agricultura i Pesca, juntament amb la Presidenta de Cooperatives i el President de Cooperatives agro-alimentàries de España.

La Jornada va servir per ressaltar, una vegada més, la importància de treballar en la definició del Pla Estratègic que indicarà les accions i mesures que es finançaran a la nova PAC. A l'entorn de la Vall de Sóller, és on es pot constatar millor la realitat productiva de zones desfavorides, amb dificultats específiques a més de la insularitat, i aquesta realitat ha de quedar plasmada i compensada en las ajudes de la futura PAC, reconeixent aquestes dificultats amb les que cada dia es troben els pagesos i ramaders de les nostres illes.

VISITA DE LA MINISTRA DE INDUSTRIA Y TURISMO, REYES MAROTO JUNTAMENT AMB LA PRESIDENTA DEL GOVERN A COINGA.

La Ministra de Industria y Turismo del Govern d'Espanya, la Sra. Reyes Maroto, a finals de març de 2019 va visitar la fàbrica de llet i formatge de COINGA.

Vista que va fer juntament amb la Presidenta del Govern de les Illes Balears Francina Armengol i la Presidenta del Consell de Menorca Susana Mora, el Conseller de Treball Iago Negueruela i el Conseller de Mobilitat Marc Pons entre d'altres. La Ministra va destacar el paper del sector agroalimentari, i en concret de les Cooperatives, com exemple de creixement econòmic sòlid, de sostenibilitat ambiental i de lluita contra la precarietat laboral.

COOPERATIVA SANT BARTOMEU DE SOLLER, IV PREMIO COOPERATIVAS AGROALIMENTARIAS ESPAÑA 2019.

En el marc de l'assemblea general ordinària de Cooperativas Agroalimentarias de España es va fer entrega dels guardons a les cooperatives guanyadores de la quarta edició dels premis. El seu objectiu es reconèixer la tasca d'una cooperativa en el seu entorn i comunicar a la societat els valors que com organització volem fomentar a través d'exemples. El jurat va valorar a la Cooperativa Sant Bartomeu de Soller per la seva capacitat d'adaptació en els seus 120 anys als canvis econòmics, socials i tecnològics, promovent la unió entre els pagesos i fomentant els cultius de la zona.

A l'acte hi varen participar una delegació de membres del Consell Rector encapçalada per la Presidenta, i la Directora de Cooperatives.

Els premis els va lliurar el Ministre d'Agricultura, Sr. Planas i va recollir el premi el President Actual de la Cooperativa de Sóller.

COOPERATIVA SANT JOAN: 100 ANYS DE COMPROMIS AMB ELS PAGESOS DEL PLA.

La Cooperativa Agrícola de Sant Joan aquest any 2019 ha celebrat el Centenari de la seva constitució. Ha estat un llarg camí ple de dificultats per la pròpia activitat i per les circumstàncies socials i polítiques de cada moment dins aquests 100 anys. Però l'esperit amb el qual va ser creada es manté intacte a data d'avui, renovant reptes tan important com és aconseguir una qualitat de vida i per tant, una renda digna per als pagesos.

La cooperació sempre ha estat un principi fonamental per a la cooperativa de Sant Joan, fet que es demostra amb la seva vinculació amb projectes de cooperació i amb la nostra entitat, Cooperatives agroalimentàries de les

illes Balears, de la qual es sòcia des de l'any 1988. Des de la nostra organització us felicitem i us desitgem molts anys plens de projectes de cooperativisme.

TAST AGROMALLORCA SAT

El 13 de juny de 2019 varem assistir a la presentació del nou producte de Agromallorca SAT, "*confitura de llimona i cúrcuma*", un tast elaborat amb la col·laboració del Xef Miquel Calent, el qual varem poder degustar combinat amb la millor ensaïmada del món elaborada per la pastisseria Can Rafel de Búger. Productes cooperatius amb molt de gust.

SIGNATURA CONVENI LA CAIXA

Durant l'any 2019 s'ha signat un Conveni de Col·laboració entre CaixaBank S.A. i la Unió de Cooperatives. L'objectiu es la promoció dels seus productes i serveis de l'entitat financera així com estudiar i analitzar altres possibles actuacions i cooperació conjunta per als interessos de ambdues parts, inclosos els finançament de les accions divulgatives consistent amb cursos, seminaris, conferències i reunions de la unió.

05 Cooperatives agro-alimentàries, Àrea de Serveis

SERVEIS DE L'ENTITAT

Juntament amb la tasca de representació i defensa dels interessos cooperatius, **Cooperatives agro-alimentàries** ofereix determinats serveis a través de professionals amb experiència i especialització en el sector. Les cooperatives tenen a la seva disposició un equip humà multidisciplinari per donar resposta a les seves necessitats.

❖ Servei econòmic - financer

El departament econòmic - financer és un dels departaments de la Unió més consolidats. La confiança de les cooperatives en la gestió proporcionada des d'aquest departament es va demostrant any rere anys.

El nombre de cooperatives a les que proporcionem els serveis de comptabilitat integral (comptabilitat,

confecció de comptes anuals i impostos de societats) és de 12 empreses.

El departament elabora un total de 15 tancament d'exercicis comptables i elaboració de comptes anuals i memòria econòmica per a dipositar al Registre de Cooperatives, així com la confecció de 19 impostos de societats.

❖ Servei jurídic

Mitjançant aquest servei donam un assessorament específic a les consultes de tràfic ordinari de la cooperativa en matèria jurídica: estatuts, documentació, contractes i relacions entre cooperativa i soci.

Durant aquest any s'ha fet especial incidència amb el que ha suposat la creació del Grup Cooperatiu Farmers & co, i tots els tràmits legal per a constituir-ho.

S'ha continuat amb la modernització estructural del nostre sector, que lògicament passa per l'adaptació continua del marc legal en el que es mouen les nostres cooperatives.

També s'ha fet especial feina amb

l'elaboració de l'esborrany de la Llei de Micro cooperatives de les Illes Balears, sobre tot per l'impuls que pot suposar per a les Cooperatives d'Explotació Comunitària de la Terra i per a que dins l'objecte social de les Cooperatives Agràries es puguin recollir aspectes com la cessió de treballadors de les cooperatives a les explotacions dels socis.

Juntament amb el Departament Financer, aquest servei presta assistència a les assemblees dels seus socis, elaborant els ordres del dies, actes de les reunions i recull dels acord per poder elevar a públic, tots ells complint amb la normativa que recull la legislació Cooperativa.

❖ Servei laboral

Com a empreses que són, les cooperatives agroalimentàries necessiten contractar treballadors per desenvolupar adequadament la seva activitat. Amb l'objectiu de facilitar el compliment de totes les obligacions legals que es deriven de la relació entre l'empresari i el treballador, la Unió de Cooperatives disposa d'un servei externalitzat des del qual es gestiona tot allò relacionat amb l'àmbit laboral de les

societats cooperatives.

El servei laboral es va crear l'any 2003, i des d'aleshores ha anat evolucionant, intentant donar un millor servei tenint en compte les necessitats dels nostres clients.

Així l'any 2019 hem donat servei 13 empreses entre cooperatives, empresaris agrícoles i associacions.

❖ Servei de Prevenció de Riscs Laborals

El servei de prevenció de riscos laborals va néixer com a servei mancomanat de prevenció l'any 2004 i fou dissolt en data 31 de desembre de 2008. Al gener de l'any 2009 vam començar amb un nou servei de prevenció amb el que oferim la possibilitat de concertar un servei extern de prevenció de riscos laborals que comprèn una avaluació inicial dels possibles riscos que existeixen a cada centre de treball, així com la planificació de l'activitat preventiva i la

informació als treballadors dels riscos específics de la seva empresa.

I, d'altra banda, la Unió de Cooperatives gestiona i coordina les tasques entre el servei extern de prevenció i les cooperatives.

Aquest any 2019 hem donat servei a 15 empreses entre cooperatives, empresaris agrícoles i associacions.

❖ Assegurances Generals

El departament d'Assegurances Generals col·labora des de l'any 2003 amb la Corredoria AN S. Coop., amb l'objectiu d'oferir tot tipus d'assegurances, cercant les millors condicions i preus pels nostres clients per assegurar el benestar de tots.

vida, PIME, salut, accidents, responsabilitat civil de caça, responsabilitat civil animal, responsabilitat civil cooperativa, responsabilitat civil per consellers i directius, assegurances de crèdit i/o caució.

Des de **Cooperatives agro-alimentàries** oferim assessorament tècnic en distints tipus d'assegurances: automòbils, motocicletes, tractors, comerços, llar,

Vuit cooperatives treballen a través de nosaltres en la contractació d'assegurances generals.

❖ Serveis tècnics: oficina Menorca.

Durant aquest exercici s'han tramitat 35 expedients PAC i 1.406 recintes.

També s'ha elaborat 1 pla de gestió de

Es dona servei a l'actualització de les cartilles ramaderes amb la representació dels titulars, també amb la tramitació de Guies d'Origen i Sanitat Pecuària per trasllat d'animals de totes les espècies, així com el repartiment de cròtals per identificar el ramat vaquí i porcí des de IBABSA i el Consell Insular de Menorca.

Es presta serveis de complementació

purins per a les explotacions ramaderes de l'illa de Menorca.

dels llibres de registre d'Explotació Ramadera (vaquí, oví – caprí, porcí), i dels quaderns d'explotació ecològica i de pastures de races d'animals en perill d'extinció vaquí, oví, equí).

També s'ha realitzat assessorament a pagesos en diversos temes com els tipus de cultius i els tipus de ramat adequats a les seves finques, així com assessorament i gestió d'ajuts de PDR de les explotacions.

